

Yichud: An Open Door Policy

Rabbi Ezra Schwartz

Mt. Sinai Jewish Center

I. The *Shiur* of Yichud

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף ד עמוד א

וכמה שיעור סתירה? כדי טומאה, כדי ביאה, כדי העראה, כדי הקפת דקל, דברי רבי ישמעאל; ר"א אומר: כדי מזיגת הכוס; רבי יהושע אומר: כדי לשתותו; בן עזאי אומר: כדי לצלות ביצה; ר"ע אומר: כדי לגומעה; רבי יהודה בן בתירא אומר: כדי לגמוע שלש ביצים זו אחר זו; ר"א בן ירמיה אומר: כדי לקשור גרדי נימא; חנין בן פנחס אומר: כדי שתושיט ידה לתוך פיה ליטול קיסם; פלימו אומר: כדי שתושיט ידה לסל ליטול ככר, אע"פ שאין ראייה לדבר - זכר לדבר: +משלי י' +/1/ כי בעד אשה זונה עד ככר לחם. וכל הני למה לי? צריכי, דאי תנא כדי טומאה, הוה אמינא כדי טומאתה וארצותה, קמ"ל כדי ביאה; ואי תנא כדי ביאה, הוה אמינא כדי גמר ביאה, קמ"ל כדי העראה; ואי אשמעינן כדי העראה, ה"א כדי העראה וארצותה, קמ"ל כדי טומאה, וכמה כדי [העראה]? כדי הקפת דקל

שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן צא

כב. איסור יחוד - שיעורו

עוד להנ"ל. כתב [בספרו "דבר הלכה"] בסימן ט"ו סעיף ב' דבמקום שיכול לשהות כשיעור טומאה אם ירצה אסור אפי' אם מתיחד על מנת שלא לשהות דמשמע קצת שהוא רק אסור אבל אין זה יחוד ממש דאסור מה"ת, ועיי"ש בהגה"ה מ"ש מס' אמרי אש והמהרי"ל דיסקין ז"ל, ולענ"ד נראה דהן אמנם שיחוד במקום שאי אפשר לשהות כשיעור טומאה לאו יחוד הוא כלל ופשוט הוא כבעייתא בכותחא שגם להסוברים דיחוד אסור מה"ת ואיכא עלי' איסור עשה אפי"ה לא שייך בכגון דא לחשוש ולאסור משום חצי שיעור, שהרי גם אם הפתח פתוח לרה"ר איכא נמי שעה פורתא שהם ביחידות אשר אי אפשר כלל לשום אדם לראותם ואפי"ה שרי ולכן אך למותר הוא להאריך בזה.

אבל מ"מ נלענ"ד דכל שהיחוד הוא במקום שהם כן יכולים לשהות שם כשיעור טומאה, אז איכא ממש איסור יחוד דאורייתא על כל רגע ורגע שהם שוהים יחד גם לפני ששהו כשיעור טומאה ולא בשיעורא תליא מלתא, ולכן אף אם נמלכו באמצע ונתפזרו לפני ששהו כשיעור טומאה אפי"ה כבר עברו על איסור יחוד וצריכים כפרה, וכ"ש שאם רק בדרך מקרה נכנסו לשם אנשים וע"י זה נפסק היחוד שביניהם, נלענ"ד דבכה"ג יש לדונם כעברו ממש על איסור יחוד ולהלקותם על כך, דכמו שפשוט הוא דאם שהו כשיעור טומאה דשפיר מלקין אותם אף אם יודעים ברור שלא נטמאו ה"נ גם לוקין אף אם במקרה נתפזרו ממקום סתירתם לפני השיעור, וכמו כן במ"ש הב"ש באבן העזר סימן קט"ו סק"כ לענין עוברת על דת אפילו ביחוד של פעם אחת היא נקראת עוברת על דת משה, נראה דאף אם קרה מקרה ונתפזרו לפני ששהתה כדי טומאה אפי"ה הו"ל בכלל עוברת על דת וכדאמרן דגם יחוד של רגע אחד במקום שלפי מחשבתם שבאותו רגע היה אפשר להתמהמה ולשהות שם יחד כשיעור טומאה היינו איסור יחוד ממש ולא בשיעורא תליא מלתא.

שו"ת ציץ אליעזר חלק ו סימן מ - קונ' איסורי יחוד פרק כב

(ג) אלא שראיתי בשו"ת מהרי"ל דיסקין בקו"א אות ר"ו שכותב לענין פחות מכדי שיעור כדברים האלה: לענין יחוד אף פחות מכדי ביאה אסור, לבד דזה הוי חצי שיעור, אף גם א"כ אח"כ ימלך עוד על חצי שיעור, דוק [וזוה"ל דתלי בכוננתו האמיתית] אבל בפשוט דאנו חוששין שיבעול ושוב ישתהה שם, ומאי נפ"מ הרי סיפק בידו עכ"ל. [ומ"ש שם המהרי"ל דיסקין לענין יוצא ונכנס עיין מ"ש בזה במיוחד לעיל בפרק יט עיי"ש].

ולפענ"ד יש לפקפק הרבה אם בכה"ג שייך לדון על צירופי חצי שיעור, דהרי כל חצי שיעור כאן הוא בפני עצמו ועם הפסקו כבר אזיל ליה והיה כלא היה בהיותו אינו ראוי לשיעור ביאה, ומה שייך איפוא לומר שחוזר וניעור שוב עם חצי שיעור חדש, וגם החצי שיעור החדש הזה הרי אינו ראוי לכלום גם עם הצירוף המופשטי הזה. וכפי הנראה כל עיקר טעמו של המהרי"ל דיסקין בזה לאיסורא הוא מפני שהרי סיפק בידו לבעול וגם מפני שאנו חוששין שעי"ז ישתהה שם ויבעול, וכפי שכותב לבסוף.

ונראה לכן ברור שאם זה בגוונא שאין הדבר בידו להשהות שם לכדי שיעור ביאה ולא יהא הדבר סיפק בידו בכה"ג יודה גם המהרי"ל דיסקין ז"ל דאין כל איסור בזה.

(ד) וא"כ נראה פשוט דמותר להתייחד בעליה במעלית בהיות ואין בהיחוד הזה שיעור לכדי שיעור טומאה, ואין הדבר בידם כלל לעכב התהליך של המעלית, ונוסף ע"ז נחשב זה כפ"פ = כפתח פתוח = וכאיכא שומר עליהם ועוד יותר מזה כאילו הדלת לא נעולה דהרי מיד עם העליה כהרף עין למקום המבוקש תפתח הדלת, ואנשים מבחוץ מחכים בכל רגע לכניסה, ואם יתעכבו שם באיזה דרך שהוא תיכף ומיד ירגישו האנשים מכך. והר"ז כחוששין לשמא יבואו פתאום ויראו במעשיהם דאין חוששין שיזנו וא"כ פשוט הדבר להיתרא (ולאפוקי ממ"ש בשארית יעקב שם באות ז' להתיר רק כשבעלה בעיר ע"ש. דזה אינו וכנ"ל).

II. OPEN DOOR

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף פא עמוד א

אמר רב יוסף: פתח פתח לרשות הרבים - אין חוששין משום ייחוד

a. Is it permitted lechatchilla

ערוך השולחן אבן העזר הלכות אישות סימן כב

אם יש פתח פתוח לרה"ר ואינה נעולה אין איסור בדיעבד ביחוד ואם גס בה או קינא לה ממנו אסורים להתייחד כמ"ש:

b. Open door or unlocked door

שו"ת הרשב"א חלק א סימן אלף רנא

והגפת דלתות שאמרת אין זה יחוד עד שיהא בית נעול דתרעא טריק בירושלמי שער נעול במנעול משמע. וכדמשמע התם בירושלמי בפרק המדיר דגרסי' התם תרעא טריק סוטה מוגף צריכה. וטעמא כל שאינו במנעול ירא הוא שמא יכנס אחר שלא ברשות וכענין ההוא עובדא דפרק בתרא דעבודה זרה (דף ס"ט) ביינ נסך

אגרות משה

ד. פתח לרה"ר כשהדלת נעולה.

בפתח פתוח לרה"ר כבר בארתי דאפילו נעולה הדלת כדרך כל הדלתות שדרך כו"ע בכרכים לנעול מבפנים מצד שמירה, כיון שדרך כו"ע דכששומעין מי שנוקף על הדלת או שמצלצל על הפעמון שנעשה לכך בא מי שבפנים ושואל מי הוא וכששומע שהוא מהמכירים ואפילו אינו מכירו ממש פותח כשמבין שהוא סתם איש מרובא דרובא אינשי, ליכא איסור יחוד כשהוא בזמן שבאין סתם אינשי לבית אף כשלא הודיעו קודם, דמרתתי שמא ינקוף מי שהוא על הדלת ויהיה מוכרח לפתוח תיכף. אבל בזמן שאין דרך אינשי לבא, או במקום שלא שכחי אינשי לבא איכא איסור יחוד כשהדלת נעולה, ורק בפתוח ממש ליכא גב אז איסור יחוד דמאחר דקיל ליכנס מירתתי אף מיחידים.

c. Lebo Gas Ba

אבן העזר הלכות אישות סימן כב

סעיף ט

יג (יג) בית שפתחו פתוח לרשות הרבים, אין חשש להתייחד שם עם ערוה.

חלקת מחוקק סימן כב

(יג) בית שפתחו פתוח לר"ה - נראה דה"נ בגס בה ובקינא לה אסור וכן הוא בת"ה ס"א רמ"ד:

d. Cars

שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן סה

ב. אופן ההיתר בחלון פתוח לרה"ר.

בחלון הפתוח לרה"ר או לחצר שנמצאים שם הרבה אינשי, אם הוא למעלה ממקום שיכולין לאינשי שמחוץ לראות דרך שם אסור ואף אם אפשר לטפס וליכנס אסור דאין דרכן של אינשי ליכנס באופן כזה ולא מירתתי, ואם הוא חלון למטה שיכולין לראות אינשי שמבחוץ אז אם דרך החלון יכולין לראות גם בחדרים האחרים קצת יש להתיר, ואף אם אין יכולין לראות אבל יכולין להרגיש מה שנעשה שם יש להתיר, ואם איכא חדר אחד שלא אפשר להרגיש אלו שמבחוץ אסור.

ג. נסיעה עם אשה במכונית.

ליסע יחד עם אשה במכונית (קאר) לכתחלה ודאי אין להתיר דאף שעיקר נסיעתם תהא על הדרך הגדולה ששם נוסעים אף בלילה הרבה אינשי במכוניות אבל הא אפשר להסב מן דרך הגדולה לדרך קטנה, ואף ביום אולי יש לחוש שיניחו המכונית על הדרך ויתרחקו מן הדרך במקום שיש אילנות שיהיה מקום סתר לבועלה, וכ"ש בלילה דאפשר שיש לחוש גם שיבעלנה שם במכונית גופה. אבל בשעת הדחק כגון שצריכה אשה משכנותיו ג"כ ליסע למקום שהוא צריך, או כשאשה אחת שהולכת בדרך מבקשתו ליכנס במכונית כמו שאירע כזה הרבה פעמים במעונות הקיץ שאם לא יכניסנה למכונית יאמרו עליו שהוא צר עין ואכזרי, וכשהן נכריות איכא בזה גם משום איבה יש להתיר, משום דמשמע דאין חוששין מדינא לשמא יטה מן הדרך בכשרין אלא שמא יתקוף היצר ויעברו במקום שנמצאים, ועיין בב"ש סימן כ"ב סק"א במחלוקת הרי"ו ומהרש"ל, ומשמע קצת שפליגי בזה. ובשעה"ד יש לסמוך על הרי"ו דכן משמע שסובר הפרישה עיי"ש, דלכן ליסע במכונית בשעה"ד יש להקל כדכתבתי.

e. night

ה. פתח פתוח לרה"ר בלילה.

פתח פתוח ממש שהיה שייך זה רק בכפר קטן שמכירין כל אחד את כל הדריים ויודעין גם שלא יבואו לשם עוברי דרכים בלילה לא מהני לסלק איסור יחוד. ובכרכים גדולים שאירע זה ששייך זה רק כשהם יושבין ושומרין הפתח מהני מפני היחידים הנמצאים גם בכל הלילה ברחובות אבל הוא דבר שכמעט ליכא המציאות ואין לשאול בזה.

חכמת אדם שער בית הנשים כלל קכו

ז בית שפתחו פתוח לרשות הרבים אין בו משום יחוד (סעיף ט') ואם פתוח לחצר שיש שם ג' בני אדם דנחשב רשות הרבים לטומאה צריך עיון אם הוא הדין לענין יחוד וכן אם דר בעליה. ואם יש שני חדרים זה כנגד זה והאיש בחדרו והאשה בחדר שכנגדו נראה לי דתליא בפלוגתא דלרש"י אסור ולרמב"ם מותריה והא דפתוח לרשות הרבים דמותר רק ביום ובתחילת הלילה כל זמן שלא כלה רגל מן השוק אבל שתים או שלוש שעות בלילה שכל אחד יושב בביתו לא מהני פתח פתוח לרשות הרבים (באר היטב ס"ק ט' בשם כנסת הגדולה):